Lietas arhīva Nr. KA04-1201-17/26
ECLI:LV:RAT:2017:1214.11520067417.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2017.gada 14.decembrī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija:
tiesnese Ārija Ždanova,
tiesneses Ligita Kuzmane un Irīna Jansone,
rakstveida procesā iztiesāja krimināllietu, kurā /pers. B/, personas kods /personas kods/, apsūdzēts noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā, sakarā ar Rīgas Autotransporta prokuratūras prokurora Jāņa Ievīša iesniegto apelācijas protestu par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2017.gada 25.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. B/ atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā, un sodīts ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 1 mēnesi, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 4 gadiem.

[2] Ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. B/ atzīts par vainīgu un sodīts par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā, par to, ka viņš vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, atrodoties alkohola ietekmē, un proti:
2017.gada 12.oktobrī, ap plkst.00.14, /pers. B/, atrodoties alkoholisko dzērienu ietekmē ar alkohola koncentrāciju izelpojamā gaisā 1,19‰, kā arī bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā nav iegūtas), vadīja /pers. D/ piederošo transportlīdzekli - vieglo automašīnu "Mazda", valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, Rīgā, pa Šampētera ielu no Irlavas ielas puses Tapešu ielas virzienā.

[3] Par pirmās instances tiesas spriedumu Rīgas Autotransporta prokuratūras prokurors J.Ievītis iesniedzis apelācijas protestu, kurā norāda, ka tiesa, sprieduma konstatējošā daļā kļūdaini norādījusi citus lietas faktiskos apstākļus, konkrēti, tiesa norādījusi, ka /pers. B/ konstatēta alkohola koncentrācija izelpojamā gaisā 1,55‰, kas neatbilst lietas faktiskajiem apstākļiem.
Tiesa, nosakot /pers. B/ sodu un papildsodu, to noteikusi Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas sankcijas ietvaros, taču, lemjot par sodu un papildsodu, tiesa nepamatoti atsaukusies uz Latvijas APK 149.^{15}panta ceturto daļu, tādejādi pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 512.panta pirmās daļas, 2.panta prasības.
Neskatoties uz apstākli, ka tiesa noteikusi sodu Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas sankcijas ietvaros, tas ir nesamērīgs un neatbilst Krimināllikuma 35.panta mērķim, jo tiesa noteikto sodu pamatojusi ar citiem faktiskajiem noziedzīgā nodarījuma apstākļiem.
Prokurors tiesas sēdē lūdzot noteikt apsūdzētajam sodu - piespiedu darbu uz 150 stundām, piemērojot papildsodu - transportlīdzekļa tiesību atņemšana uz 2 gadiem, vadījās no lietas faktiskajiem apstākļiem, kā arī ņēma vērā apstākli, ka apsūdzētais izmantojis Kriminālprocesa likuma 21.pantā paredzētās tiesības uz sadarbību, atbildību mīkstinošo apstākli, kā arī apstākli, ka apsūdzētajam ir noteikta darba vieta, savukārt atbildību pastiprinošie apstākļi netika konstatēti, līdz ar ko apsūdzētajam nosakot sodu - piespiedu darbs, tiktu sasniegts Krimināllikuma 35.pantā noteiktais soda mērķis, jo personai, izciešot sodu - brīvības atņemšana, tā zaudē darbu, tādēļ Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2017.gada 25.oktobra spriedums krimināllietā atceļams un taisāms jauns spriedums.

[4] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 559.panta ceturtās daļas 3.punktu, ja apelācijas sūdzībā vai protestā ir izteikts lūgums tikai par piespriestā soda mīkstināšanu un ja lieta pirmās instances tiesā izskatīta bez pierādījumu pārbaudes un piespriestais sods nav saistīts ar brīvības atņemšanu, kas ilgāka par pieciem gadiem, lietu var iztiesāt rakstveida procesā.

[5] Apsūdzētā aizstāvis – zvērināta advokāta palīgs Kalvis Krūmiņš iesniedzis viedokli, kurā norāda, ka pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams un apsūdzētajam piemērojams vieglāks sods, balstoties uz apelācijas protestā un viedoklī norādītajiem apsvērumiem.
Norāda, ka apsūdzētais sevi atzina par vainīgu viņam izvirzītajā apsūdzībā pilnībā un vaļsirdīgi nožēloja izdarīto, kā arī lūdza neizdarīt tiesas izmeklēšanā pierādījumu pārbaudi.
Uzskata, ka prokurors apelācijas protestā pamatoti norādījis, ka tiesa spriedumā nepareizi konstatējusi, ka apsūdzētais, vadot transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadītāja tiesībām, bijis 1,55‰ reibumā, kas neatbilst patiesībai, jo apsūdzētais bijis 1,19‰ reibumā.
Tā kā tiesa motivējusi soda izvēli, velkot paralēles ar Latvijas APK, kur ir iedalīti atšķirīgi atbildības sliekšņi atkarībā no alkohola koncentrācijas asinīs, turklāt viens no šiem sliekšņiem ir tieši 1,5‰, kas, tiesas ieskatā, bija pārsniegtas, bet, kā rāda lietas materiāli, tad ‰ nesasniedza 1,5‰, viennozīmīgi, ka šāda, nepareizu faktisko apstākļu konstatācija ir novedusi pie nepareiza sprieduma, tajā skaitā, daļā par soda noteikšanu, jo tiesa šos faktiskos apstākļus ir ņēmusi vērā.
Aizstāvis norāda, ka transportlīdzekļa vadīšana alkohola reibumā apdraud sabiedrību, tomēr par Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu likums paredz arī citus soda mērus, ne tikai īslaicīgu brīvības atņemšanu, sevišķi, ņemot vērā apelācijas protestā norādīto, ka apsūdzētais brīvības atņemšanas soda izciešanas gadījumā var zaudēt darbu, tiesai būtu jāvērtē, vai brīvības atņemšanas soda piemērošana sasniegs soda mērķi, it sevišķi daļā par sodītās personas resocializēšanu. Aizstāvības ieskatā, soda mērķi sasniegtu piespiedu darbs.
Aizstāvības ieskatā, pirmās instances tiesa nav pareizi konstatējusi faktiskos apstākļus lietā, kas novedis pie pārāk barga soda piemērošanas. Uzskata, ka spriedums ir atzīstams par nepamatotu un, pamatojoties uz apelācijas protestā izteikto lūgumu, ir pamats to atcelt un taisīt jaunu nolēmumu.

Motīvu daļa

[6] Apsvērusi apelācijas protestā izteikto lūgumu, aizstāvja iesniegto viedokli, Krimināllietu tiesas kolēģija konstatē, ka apelācijas protests ir pamatots un apmierināms daļēji, proti, daļā par /pers. B/ piespriesto sodu, bet daļā par papildsoda - transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas termiņa samazināšanu ir noraidāms.

[7] Tiesas kolēģija konstatē, ka ar pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētais likumīgi un pamatoti atzīts par vainīgu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un tas pareizi kvalificēts pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas.

[8] Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 499.pantu, pierādījumu pārbaude tiesas izmeklēšanā pirmās instances tiesā netika izdarīta, pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālā būtība un sekas apsūdzētajam tika izskaidrotas. Pirmās instances tiesas spriedums daļā par apsūdzētā vainu inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā nav apstrīdēts.

[9] Tiesas kolēģija konstatē, ka sprieduma motīvu daļā pirmās instances tiesa nepamatoti (tiesas kolēģijas ieskatā - kļūdaini) norādījusi, ka apsūdzētajam noteiktā alkohola koncentrācija izelpojamā gaisā ir 1,55‰ (sprieduma 2.lpp.) un tas neatbilst lietas faktiskajiem apstākļiem, tāpēc šī norāde no sprieduma tiek izslēgta. No sprieduma secināms, ka pirmās instances tiesa ir konstatējusi, ka apsūdzētais vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, atrodoties alkohola ietekmē. Alkohola koncentrācija izelpojamā gaisā ir 1,19‰.

[10] Attiecībā uz prokurora norādi par atsauci spriedumā uz Latvijas APK normām, tiesas kolēģija izslēdz no sprieduma atsauci uz Latvijas APK 149.^{15}panta ceturto daļu, kaut arī spriedumā tā satur vien salīdzinošu informāciju.

[11] Tiesas kolēģija pievienojas prokurora protestā izteiktajam viedoklim par to, ka pirmās instances tiesas noteiktais sods - īslaicīga brīvības atņemšana uz 1 mēnesi ir nesamērīgs un neatbilstošs Krimināllikuma 35.pantā noteiktajam soda mērķim. Tiesas kolēģija ņem vērā apsūdzētā personību raksturojošos datus, vainas atzīšanu, izdarītā nožēlošanu, un pilnībā pievienojas prokurora viedoklim, ka reāla brīvības atņemšanas soda izciešanas gadījumā persona zaudēs darbu. Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta ceturtās daļas nosacījumiem, brīvības atņemšanas sodu par kriminālpārkāpumu un mazāk smagu noziegumu piemēro, ja soda mērķis nav sasniedzams, nosakot kādu no attiecīgā panta sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 35.,46.panta nosacījumiem, nosakot soda veidu un mēru, ir jāņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturs, radītais kaitējums, vainīgā personība, atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi, nosacījums, ka soda mērķis ir aizsargāt sabiedrības drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu, kā arī panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas. Tiesas kolēģija ir guvusi pārliecību, ka, nosakot sodu piespiedu darba veidā, tiks sasniegti augstākminētie nosacījumi.

[12] Pārbaudot apsūdzētā personību, konstatēts, ka viņš ir iepriekš sodīts, bet sodāmības dzēstas, tātad, nesodīta persona, ir dzīvesvieta – /adrese/, strādā SIA "/nosaukums/" par konditoru.

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu konstatēts apsūdzētā atbildību mīkstinošs apstāklis - vainas atzīšana un izdarītā nožēlošana. Apsūdzētais saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 21.pantu ir izmantojis savas tiesības sadarboties ar procesa virzītāju un izvēlējies vienkāršāku procesa veidu, kas ņemams vērā pie soda noteikšanas.

Atbildību pastiprinoši apstākļi nav konstatēti.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta trešo daļu apsūdzētais izdarījis mazāk smagu noziegumu, kas vērsts pret satiksmes drošību.

No tiesas sēdes protokola secināms, ka apsūdzētais ir sapratis savas rīcības sekas.

[13] Novērtējot prokurora izteikto viedokli par papildsoda - transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas termiņa samazināšanu, tiesas kolēģija nevar piekrist prokurora viedoklim sekojošu apsvērumu dēļ.

Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas sankcija paredz transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu kā obligātu, maksimālais termiņš noteikts 5 gadi. Pirmās instances tiesa ir noteikusi transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu uz 4 gadiem, kas nav maksimālais sankcijā paredzētais termiņš.

Noziedzīgais nodarījums vērsts pret citu ceļu satiksmes dalībnieku drošību un pat dzīvību un, kā pareizi konstatējusi pirmās instances tiesa, apsūdzētais vadījis transportlīdzekli, kuram nav atļauts piedalīties ceļu satiksmē.

Tiesas kolēģijas ieskatā, transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana uz 4 gadiem ir izdarītajam noziedzīgajam nodarījumam atbilstošs termiņš.

[14] Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta pirmās daļas 2.punkta, piektās daļas nosacījumiem apsūdzētajam soda termiņā ieskaitāms aizturēšanā pavadītais laiks no 2017.gada 12.oktobra plkst.03.30 līdz 2017.gada 12.oktobra plkst.15.00 (l.l.17), tas ir, 11 stundas 30 minūtes. Aizturēšanas laiks, kas nepārsniedz 24 stundas, Krimināllikuma 52.panta pirmās daļas 2.punkta, piektās daļas izpratnē ir tulkojams kā 1 brīvības atņemšanas diena jeb 8 piespiedu darba stundas, kas ieskaitāms apsūdzētajam noteiktā soda – piespiedu darbs termiņā.

[15] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 514.panta pirmās daļas 9.punktu pirmās instances tiesa ir izlēmusi jautājumu par drošības līdzekli, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 7.^{1},7.^{2}punktu – jautājumu par procesuālo izdevumu piedziņu.

[16] Rakstveida procesā pēc apsūdzētā lūguma ar lietas materiāliem iepazinās un par apelācijas protestu viedokli iesniedza zvērināta advokāta palīgs K.Krūmiņš, kuram saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 84.pantu un Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumiem "Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību" no valsts līdzekļiem izmaksājami 45 *euro*. Minēto izdevumu atlīdzināšanas pienākums valstij saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 368.panta pirmo daļu uzliekams /pers. B/.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 561.^{1},563.pantu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

nosprieda:

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2017.gada 25.oktobra spriedumu atcelt daļā par noteikto sodu īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā uz 1 (vienu) mēnesi.

/pers. B/, personas kods /personas kods/, par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā, sodīt ar piespiedu darbu uz 150 (viens simts piecdesmit) stundām.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, 45 *euro* (četrdesmit pieci *euro*) valsts labā par aizstāvja darbu, nosakot trīsdesmit dienu termiņu tā labprātīgai izpildei pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt desmit dienu laikā kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Krimināllietu departamentā Kriminālprocesa likuma 574.,575.pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas apgabaltiesai.

Tiesnese Ārija Ždanova

Tiesneses Ligita Kuzmane

Irīna Jansone